

ЮЗУ „Н.РИЛСКИ“, БЛАГОЕВГРАД

РЕЦЕНЗИЯ

от проф., д.ю.н. Методи Марков Марков за дисертационния труд на Десимира Гришова Юрукова на тема „Придобиване на собственост по приращение ” за получаване на образователна и научна степен „Доктор” по Гражданско и семейно право (научно направление 3.6 Право)

1. Г-жа Десимира Юрукова е завършила правно-историческия факултет на ЮЗУ „Н. Рилски”, Благоевград, през 2013г. През 2014г. започнала работа като юрисконсулт.

През 2014г. г-жа Юрукова е зачислена за редовен докторант с научен ръководител доц. С.Попова. През 2017г. е отчислена с право на защита.

2. Представеният за рецензиране труд е първото изследване в българската правна доктрина на темата за приращенията като способи за придобиване на собственост. Актуалността на темата произтича от специалното вещно законодателство у нас през последните 20 години, , както и еволюцията в съдебната практика по отделни въпроси.. В труда се прави богат историкоправен и сравнителноправен преглед на развитието на законодателствата на различни държави в тази област.

Дисертационният труд е в обем от 221 страници и съдържа: заглавна страница, съдържание, увод, изложение, развито в три глави, а те от своя страна - в параграфи и точки; заключение, съдържащо резюме на получените резултати и предложенията *de lege ferenda*, и библиография, с което отговаря на изискванията на чл.27 ППЗРАСРБ.

Авторефератът отразява основните научни и научно-приложни приноси. Авторът има две публикации, които са по темата на дисертацията.

3. В първата глава на труда са разгледани общи положения – прави се обща характеристика на двата вида приращения като придобивни способи, като се отрича

същността им на презумпции. Обосновава се тезата за производния характер на способите, заради изискването за притежание а определено право у придобиващия, макар и да липсва правоприемство. Разграничават се двата основни вида приращение – по чл.92 и по чл.93 ЗС. Направни са някои необходими отграничения от сходни правни фигури – от присъединяването, от „поглъщането“ на собственост, от придобиването на принадлежности, от подобренията. По-нататък в тази глава е направен кратък исторически и сравнителноправен преглед на института на приращенията.

Втората глава от дисертационния труд е посветена на приращението върху недвижим имот по чл.92 ЗС. Анализът започва с обектите: 1. Върху които се осъществява приращението – поземленият имот; и 2. на придобиване – прикрепеният към земята нов обект. Втората група обхващат различни видове сгради. Към тях би следвало да се добавят и съоръжения. Анализирани са хипотези при различни видове застрояване, както и незаконните и временните строежи. Може да се отбележи, че прикрепените материали не са обект на придобиване, а на „поглъщане“. За насажденията важи същото.

В § 2 се изяснява фактическият състав по чл.92 ЗС. Основателно на първо място е поставено прикрепването, а неговата тежест произтича от най-общото правило на чл.110 ЗС. Внимание заслужава въпросът за единната партида на земя и сграда, принадлежащи на един собственик. Основен признак е трайният характер на прикрепването. Сякаш в отклонение от принципно приетото се посочва, че прикрепена може да бъде на движима вещ към недвижим имот или недвижимата вещ към недвижим имот. В тази връзка е напълно не на място обсъждането на речните наноси и абразивните процеси. Съвсем встрани от логиката на изложението изглежда и посоченият прираст от гълъби и зайци - с.131. Прикрепване на недвижимост е нонсенс, понеже прикрепването предполага мобилност. Липсват ясни примери за случаи на естествено приращение, каквито се споменават във връзка с хипотезата на чл.92 ЗС. Изяснено е понятието за груб строеж, но отсъства позоваване на ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 1 ОТ 04.05.2012 Г. ПО ТЪЛК. Д. № 1/2011 Г., ОСГК НА ВКС (с изключение на с.166). Споменава се непозната у нас екзотика – плаващите градове. Втората основна предпоставка се отнася до субекта на приращението, както и до притежаваните от него права върху земята. В това отношение са интересни повдигнатите въпроси при съсобственост на имота, както и върху имот на съпрузи – в зависимост от действащия имущественобрачен режим. Възражение повдига изразът, касаещ режима на общностче „ако другият съпруг е

допринесъл със средства, труд, помощ и ако тази сграда или постройка представлява единствено семейно жилище, то тогава постройката се счита за обща, само ако по съдебен ред бъде оборена презумпцията за съвместен принос.“

На следващо място е обърнато внимание на особеностите при приращения върху държавни и общински имоти. Най-важното изключение от правилото на чл.92 ЗС е налице при учредено право на строеж. Поставени са на обсъждане и въпросите за последиците при превишаване обема на правото на строеж и при изтичане на срока.

В третата глава на съчинението се обсъждат въпросите във връзка с добивите по чл.93 ЗС. Преди всичко се изяснява понятието за добив. Наред с плодовете, разглеждат се и особени категории добиви, като добив на подземни богатства, водовземане, добив на дървесина. Изяснява се фактическият състав по чл.93 ЗС. На първо място се обсъжда изискването за отделяне на плодовете без увреждане на вещта. Неподходящо е смесването между придобиване на пчелен рой и добивите от него – с.186, както и собствеността върху земя като предпоставка по чл.93 ЗС – с.187. Втората основна предпоставка е притежанието на вещта-майка при отделянето. Разгледани са особеностите при съсобственост, както и от вещи, притежавани от съпрузи. Направен е преглед и на изключенията – при учредено право на ползване, включително и при някои договори – наем, аренда, концесия. Отбелязано е и законовото изключение, предвидено в чл.71 ЗС в полза на добросъвестния владеец, както и приравнените нему случаи.

4. Приносите, които се съдържат в рецензирания труд могат да се очертаят по-общо по следния начин.

Трудът запълва една празнота в българската правна книжнина. Изложението показва, че авторът познава добре материята. Интерес представляват сравнителноправните съпоставки с разрешения в законодателствата на редица европейски и други страни.

По-конкретните приноси са следните:

Преди всичко, интересен е опитът, макар и недоведен до изцяло сполучлив край, да се формира едно общо понятие за приращенията по чл.92 и 93 ЗС. На с.25 е посочено, че те представляват основание за получаване на ползи от собствена вещ. Така са обхванати обаче само тези по чл.93 ЗС. Смесват се прираст и незавършен строеж –

подобрение. В тесен смисъл се дефинира понятието по чл.92, което означава, че правилото на чл.92 ЗС има по-общ характер.

С приносен характер е обсъждането на въпроса за прикрепването на слънчеви колектори към сградата – с.93 ЗС.

Въпросът за волята на прикрепващия е интересен, но не е представен в безспорна светлина – с.99.

Анализът на правилото на чл.35 СК относно добивите.

Предложенията de lege ferenda, които би могло да се аргументират по-обстойно и прецизно.

5. Към работата могат да бъдат направени и някои бележки.

Използваната литература би могло да се допълни с повече чужди автори.

Цитират се безкритично автори, които не изразяват общоприети възгледи – Ставру – с.36.

Не може да се приеме, че при подобренията е ирелевантен въпросът за ползите и пречките за собственика – с.37.

Поделяемостта или делимостта на съсобствената вещ няма отношение към приращението – както се приема на с.137.

Изоставени са напълно нередактирани изрази – напр. на с.139 – че „СМР не са завършен процес, а представляват основа на строеж или завършен строеж, който не поражда правно действие.“ Или че „с упражняване правото на строеж то се трансформира в право на собственост“ – с.170.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане. Бележките, които бяха изложени по-горе, не омаловажават тези приноси. Работата показва, че докторантът Десимира Юркова притежава качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята положителна *оценка* за проведеното изследване и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Десимира*

Гришова Юрукова образователната и научна степен „доктор” по научната специалност 3.6. Право.

15.05. 2018 г.

Член на научното жури:

.....

(проф. М. Марков)